

Uitspraak

De klachtencommissie (hierna te noemen de commissie) heeft kennis genomen van de klacht van <naam klager> (hierna te noemen klager), wonende in GGNet vestiging voor beschermd wonen te <naam woonplaats> (hierna ook te noemen BW). De klacht heeft betrekking op het verlenen van verplichte zorg zonder rechtsgeldige juridische grondslag door <naam verweerder>, psychiater FACT (hierna te noemen verweerder).

Verloop procedure

- Klachtenformulier van <naam klager>, ontvangen op 3 november 2021;
- Verweerschrift van <naam verweerder>, ontvangen op 17 november 2021;
- Mail van de klachtencommissie d.d. 23 november 2021 aan partijen en de geneesheer-directeur (hierna te noemen: GD) met verzoek om aanvullende informatie;
- Reactie op het verweerschrift en aanvullende vragen van de commissie van <naam klager> en mr. G.P.G. Willemse-Schoenmakers, gemachtigde van klager, ontvangen op 23 november en 2 december 2021;
- Reactie van verweerder naar aanleiding van de commissie, ontvangen op 23 november 2021;
- Dossierstukken van <naam secretariaat>, ontvangen op 10 november, 15 december, 23 december en 28 december 2021;
- Reactie waarnemend GD d.d. 22 december 2021.

Klager wordt bijgestaan door gemachtigde mr. G. Willemse-Schoenmakers, advocaat te Ulft (hierna: de gemachtigde). De gemachtigde heeft verklaard dat klager akkoord gaat met schriftelijke afhandeling van de klacht.

De commissie heeft met toestemming van klager inzage gehad in de stukken uit zijn medische dossier die relevant zijn voor de beoordeling van de klacht. De commissie is op 28 december 2021 in raadkamer bijeengekomen en heeft, na ontvangst van gevraagde aanvullende informatie, op basis van de schriftelijke stukken op 30 december 2021 een beslissing genomen.

Ontvankelijkheid

De commissie oordeelt dat de klacht ontvankelijk is, op grond van art. 10.1 Wvggz jo. 10.3 sub f Wvggz en de klachtenregeling Wvggz van GGNet.

De klacht

De klacht gaat, zakelijk en kort weergegeven, over het feit dat klager tussen 27 februari 2021 en 23 augustus 2021 verplichte zorg heeft ontvangen, terwijl er in die periode geen zorgmachtiging was. Klager verblijft in de beschermde woonvorm en gebruikt medicatie omdat hij er vanuit gaat dat de rechter hierover een besluit genomen heeft. Zonder uitspraak van de rechter accepteert hij deze vormen van zorg niet. Klager weet inmiddels dat zijn behandelaar zelf ook veronderstelde dat er in die periode wel een zorgmachtiging van kracht was, maar dit doet niet af aan zijn klacht.

Namens klager is gesteld dat er nooit contact met hem is opgenomen nadat de fout werd ontdekt. Klager wil schriftelijke excuses van de behandelaren en GGNet, met uitleg hoe dit heeft kunnen gebeuren. Daarnaast stelt klager dat hij recht heeft op een schadevergoeding. Klager noemt hiervoor een bedrag van 260.000 EUR te willen ontvangen.

Het verweer

In het verweer is, zakelijk en verkort weergegeven, het volgende naar voren gebracht.

Verweerder beaamt dat klager terecht klaagt over het verlenen van verplichte zorg in de periode 27 februari 2021 tot 23 augustus 2021. Klager is (ook) in die periode behandeld op grond van een Wvvgz zorgmachtiging die, naar later bleek, op 27 februari 2021 was geëxpireerd. Zowel verweerder als het behandelend team waren in de veronderstelling dat er in augustus 2020 een zorgmachtiging voor de duur van een jaar was afgegeven. Pas in de zomer van 2021 werd ontdekt dat de zorgmachtiging voor de duur van een half jaar was afgegeven. Daarop is direct een nieuwe zorgmachtiging aangevraagd, die per 23 augustus 2021 is afgegeven, opnieuw voor de duur van een half jaar.

Het is verweerder niet duidelijk geworden hoe deze fout heeft kunnen ontstaan en of de fout bij de rechtbank ligt of bij Bureau GD. Klager stelt dat <naam SPV> (SPV) destijds bij de zitting is geweest. Het hele team was in de veronderstelling dat er een zorgmachtiging voor de duur van 12 maanden was aangevraagd en afgegeven. Uiteindelijk bleek de zorgmachtiging dus voor 6 maanden te zijn afgegeven. Waar het mis is gegaan tussen de rechtbank en Bureau GD heeft verweerder niet kunnen achterhalen.

Verweerder heeft klager er op gewezen dat hij hierover een klacht kon indienen. Daarnaast heeft verweerder ook meerdere malen zijn excuses aangeboden aan klager.

Reactie Bureau Geneesheer-directeur

Het bureau Geneesheer-directeur (hierna: BGD) heeft in augustus 2020 de stukken voor een Wvvgz zorgmachtiging ingediend. Die Wvvgz zorgmachtiging werd aangevraagd voor 12 maanden. Na de zitting heeft BGD vanuit het behandelteam telefonisch doorgekregen dat de zorgmachtiging was toegewezen. Een tijdelijke kracht heeft toen de 12 maanden aangehouden en in het systeem gezet. Achteraf heeft BGD geconstateerd dat in de voortgangsrapportage destijds wel genoteerd is dat er een zorgmachtiging voor 6 maanden was toegewezen maar dit is destijds niet bij BGD bekend geworden.

Op basis van de invoer in het systeem werd er uitgegaan van expiratie in augustus 2021 en heeft BGD voordien een aanvraag voor een opvolgende machtiging gestart. Het OM wees er toen op dat de vorige machtiging reeds in februari verstreken was. Hierop heeft het BGD het behandelteam geïnformeerd dat er sinds 27 februari 2021 geen zorgmachtiging meer van kracht was voor klager. Ook de geneesheer-directeur, <naam geneesheer-directeur> (thans afwezig en waargenomen door <naam waarnemend geneesheer-directeur>) is destijds op de hoogte gesteld. Verweerder heeft op verzoek van BGD uitgezocht of er in betreffende periode verplichte zorg was verleend, en kwam tot de conclusie dat dit niet het geval was.

Geneesheer-directeur <naam waarnemend geneesheer-directeur> (als vervanger van <naam geneesheer-directeur>), heeft laten weten dat het BGD het proces nauwkeurig heeft gereconstrueerd. Er is al langere tijd sprake van een probleem met het (tijdig) versturen van beschikkingen door de rechtbank, hierover is men in gesprek.

Als het BGD de informatie niet goed doorkrijgt, wordt dit niet goed vastgelegd en gaat het mis in de opvolging van op tijd een behandelaar informeren dat een zorgmachtiging binnenkort expireert. Dit blijft vooralsnog kwetsbaar in het proces als een beschikking niet bij het BGD binnenkomt.

Het is <naam waarnemend geneesheer-directeur> niet bekend welke acties er in de richting van klager zijn ondernomen nadat de fout bekend werd. <naam waarnemend geneesheer-directeur> maakt uit het dossier van klager op dat de behandeling is doorgelopen, formeel vrijwillig. BGD heeft o.g.v. het dossier achteraf geconstateerd dat iemand van het behandelteam in 2020 wel op de hoogte is geweest van de geldigheid van de zorgmachtiging van 6 maanden. Uit de recente beschikking valt af te leiden dat de hele gang van zaken tijdens de laatste zitting ter sprake is gekomen, maar er zijn verder rondom deze omissie geen specifieke acties richting klager geweest op dat moment.

<naam waarnemend geneesheer-directeur> stelt dat de nieuwe aanvraag kan worden beschouwd als reparatie, waarbij door de rechter opnieuw is geoordeeld over de proportionaliteit en doelmatigheid van de zorgmachtiging. De huidige Wvvgz zorgmachtiging is op 23 augustus 2021 (opnieuw) door de rechter toegekend.

Overwegingen en conclusies

De commissie komt, gelet op de schriftelijke stukken, tot de volgende overwegingen en conclusies.

Uit geraadpleegde dossierstukken blijkt dat voor klager in 2020 er eerst nog een voorwaardelijke machtiging ex art. 14a wet Bopz gold, waarbij de voorwaarden inhielden: medicatiegebruik en verblijf in de beschermde woonvorm van GGNet te <naam woonplaats>. De commissie overweegt dat in 2020 de Wet Verplichte GGZ ter vervanging van de wet Bopz in werking trad, en dat door behandelteam beoogd werd klagers voorwaardelijke Bopz machtiging na expiratie door een qua inhoud gelijkwaardige (Wvvgz) machtiging te doen opvolgen. De Wvvgz kent echter niet de voorwaardelijke variant maar in plaats daarvan is de zorgmachtiging gekomen die verschillende vormen van verplichte zorg (limitatief in de wet benoemd) kan bevatten die zowel ambulante als klinische toe te passen zijn. Of de verplichte zorg die is opgenomen in een zorgmachtiging vervolgens daadwerkelijk wordt uitgevoerd/toegepast staat ter beslissing van de zorgverantwoordelijke, e.e.a. binnen de kaders van de wet.

Uit de stukken komt naar voren dat medicatie en toezicht op klager (door verblijf in een vorm van begeleid wonen) tot op heden ongewijzigd noodzakelijk geacht wordt ter voorkoming van ernstig nadeel voor klager en/of anderen. Uit de rapportages is de commissie gebleken dat klager de facto geen medicatie onder dwang krijgt. Medicatie wordt hem aangeboden, klager weigert dit vaak maar dat leidt (tot dusver) niet tot toediening onder dwang (zie bijvoorbeeld rapportages februari 2021: 'op dit moment akkoord dat hij niet inneemt'). Wel blijkt uit dossierrapportage dat klager zeer regelmatig aangeeft dat hij tegen zijn wil maar vanwege de last van de rechter verblijft in BW <naam woonplaats> en dat hij wil verhuizen. De klachtencommissie merkt dit aan als verzet ex art. 1:4 lid 4

sub b Wvggz zodat voor de daadwerkelijke toepassing/uitvoering van deze vorm van verplichte zorg een besluit ex art. 8.9 Wvggz noodzakelijk zal zijn. Zie hierover ook de overwegingen en aanbeveling verderop.

Uit het dossier is gebleken dat de SPV van het FACT-team die de aanvraag Wvggz zorgmachtiging in de zomer 2020 heeft voorbereid en die op 27 augustus 2020 zitting aanwezig was, <naam juiste SPV> was en niet, zoals verweerder heeft gesteld, SPV <naam SPV>. <naam juiste SPV> heeft in het dossier geen inhoudelijk verslag gedaan van het beloop van de zitting. Wel heeft op 29 augustus 2020 een <naam medewerker> in het dossier gerapporteerd: 'ZM voor een half jaar'. De commissie concludeert dat het, in tegenstelling tot hetgeen verweerder aanvoert, bij (een van) de zorgmedewerkers dus wel tijdig bekend was dat de zorgmachtiging *voor een half jaar* was afgegeven en dat deze hierover tijdig heeft gerapporteerd. Dit is inmiddels ook door BGD geconstateerd. De commissie concludeert dat dit gerapporteerde bericht vervolgens niet binnen het team (FACT noch het BW team) blijkt te zijn opgepikt, hetgeen onzorgvuldig geacht wordt.

De commissie kan de stellingname van verweerder dat de administratieve fout (uitsluitend) bij de rechtbank danwel bij BGD zou hebben gelegen, niet volgen. Dat zorgverantwoordelijke voor wat betreft de bewaking van de *termijn* afgaat op BGD is logisch, echter een zorgverantwoordelijke zal zich in het kader van het opstellen en evalueren van het zorgplan en bijbehorende besluitvorming terzake van onvrijwillige zorg, altijd zelf moeten (kunnen) vergewissen van *de inhoud* van de zorgmachtiging. Het ontbreken van de actueel geldende zorgmachtiging in het medisch dossier van klager had naar oordeel van de klachtencommissie gedurende zo'n lange tijd redelijkerwijs niet onopgemerkt mogen blijven. Dit geldt eens te meer nu klager, zie ook hiervoor, dus evident niet instemt met zijn verblijf in-, en toezicht vanuit beschermd wonen. Zijn wens om te verhuizen naar elders is regelmatig onderwerp van gesprek, maar leidt dan tot dusver nauwelijks tot (re)acties vanuit het team.

De stelling (in reactie BGD naar voren gebracht) dat er in de periode dat er geen geldende ZM was, feitelijk ook geen verplichte zorg is toegepast, acht de commissie onjuist. Gedwongen medicatie is inderdaad wel achterwege gebleven maar van gedwongen toezicht is in casu wel degelijk sprake. De wet sluit dergelijke constructie (verplichte begeleiding of bescherming in een BW setting) ook niet uit blijkt uit de tweede nota van wijziging bij de Wvggz (Tweede Kamer, vergaderjaar 2015–2016, 32 399, nr. 25 p. 157) maar in casu blijkt deze constructie juridisch niet juist geëffectueerd te worden. Er had naar oordeel van de commissie reeds op of rond 27 augustus 2020 een op de zorgmachtiging gebaseerd besluit ex art. 8.9 Wvggz genomen moeten worden terzake van in ieder geval het uitoefenen van toezicht bij wege van een verblijf in de BW locatie. Het grotendeels blanco formulier besluit ex art. 8.9 Wvggz d.d. 27 augustus 2020 dat wel in het dossier werd aangetroffen, lijkt automatisch te zijn aangemaakt, maar is verder niet uitgereikt of anderszins conform de Wvggz nader geformaliseerd. De klacht is hiermee aan te merken als een klacht over het (niet) nakomen van een verplichting op grond van art. 8.9 Wvggz, waarover een klacht ex art. 10:3 sub f Wvggz ingediend kan worden. De commissie verklaart de klacht, gezien al het vorenstaande, gegrond.

Overwegingen ten overvloede

Dat de Rechtbank Gelderland vaker de toezending van schriftelijke Wvggz beschikkingen achterwege laat, zoals door BGD aangevoerd, acht de klachtencommissie een ernstige tekortkoming. Niet alleen tast dit de rechtszekerheid van de patiënt (en alle overige in art. 6:4 lid 7 Wvggz genoemde

betrokkenen) aan, de verlening van verantwoorde zorg kan hierdoor ook in het gedrang komen. De commissie zal hierover een aanbeveling doen.

Verder is uit de stukken niet gebleken dat de instelling formeel (schriftelijk) zijn excuus heeft aangeboden aan klager hetgeen de commissie wel passend had gevonden gezien de ernst van de situatie.

Opdracht zorgverantwoordelijke

Nu de noodzaak van deze vormen van verplichte zorg niet inhoudelijk door klager ter discussie zijn gesteld, en de commissie ambtshalve ook geen aanleiding ziet om daar aan te twijfelen, draagt de commissie de zorgverantwoordelijke o.g.v. art. 10:6 lid 4 Wvvgz op om het geconstateerde vormverzuim te herstellen en alsnog een art. 8.9 Wvvgz besluit te nemen terzake van gedwongen toezicht door (verblijf in) BW <naam woonplaats>.

Schadevergoeding

De commissie heeft hiervoor geconcludeerd dat in deze dus niet alleen sprake is geweest van het ontbreken van een zorgmachtiging van 27 februari 2021 tot en met 23 augustus 2021, maar dat de Wvvgz feitelijk al sinds 27 augustus 2020 jegens klager onjuist wordt toegepast door (telkens) geen op de zorgmachtiging gebaseerd art. 8.9 Wvvgz besluit te nemen terzake van het toezicht door (verblijf in) BW <naam woonplaats>.

Klager heeft aangegeven schadevergoeding te willen ontvangen en noemt daarbij een bedrag van € 260.00,00. Klager danwel diens gemachtigde wordt verzocht dit schadeverzoek schriftelijk nader toe te lichten en te onderbouwen. Vervolgens zal de zorgaanbieder hierover gehoord worden (art. 10:11 lid 3 Wvvgz), eveneens schriftelijk. De commissie houdt een besluit ten aanzien van de schadevergoeding in afwachting van deze aanvullingen eerst aan.

Graag ontvangt de commissie de toelichting van klager op zijn verzoek om schadevergoeding op het vorenstaande binnen 7 dagen na verzenddatum van deze uitspraak. Vervolgens zal de Raad van Bestuur verzocht worden binnen 7 dagen hierop te reageren. De commissie zal vervolgens binnen 14 dagen over het verzoek tot schadevergoeding oordelen.

Oordeel

De commissie verklaart de klacht **gegrond** en draagt verweerder o.g.v. art. 10:6 lid 4 Wvvgz op om alsnog een art. 8.9 Wvvgz besluit te nemen terzake van het uitoefenen van toezicht door (verblijf in) BW <naam woonplaats>. Een besluit terzake van schadevergoeding wordt aangehouden.

Aanbeveling

De commissie beveelt de Raad van Bestuur en de GD aan om, indien Rechtbank Gelderland bij herhaling art. 6:4 lid 7 Wvvgz niet naleeft, dit zwaarder te problematiseren en op te schalen. De rechtsbescherming van betrokkenen en de kwaliteit van zorg zijn hiermee gemoeid zodat melding bij IGJ op zijn plaats lijkt.

Op 22 december 2021 vastgesteld door de commissie:

Mw. mr. L. Bos, voorzitter;

Dhr. E. Lemmen, psychiater;

Dhr. P. Arnold, algemeen lid, op voordracht van de Cliëntenraad.

Namens de commissie:

i.o.

Mw. M.T. Aversch-Wilbrink

ambtelijk secretaris

Verzonden d.d. 19 januari 2022

Tegen een uitspraak van de klachtencommissie kan op grond van art. 10:7 Wvvgz beroep worden ingesteld bij de Rechtbank binnen zes weken na kennisneming van de uitspraak.